# GAZETA KRAKOWSKA

Nro 105.

Z KRKOWA DNIA 31 GRUDNIA 1820 ROKU W NIEDZIELĘ

## — Z Krakowa. —

W dalszym ciągu dziewiątego Posiedzenia Seymu Rzeczypospolitey Krakowskiey dnia 14 Grudnia 1820, JW. Sapalski Delegowany z Akademii czytał uwagi odnoszące się do zapewnienia praw Akademii Krakowskiey i uczynił wniosek aby wezwany został Rządzący Senat o obiaśnienie kroków do zmiany Statutu Urządzającego Uniwersytet Jagielloński przedsiębrany h. JW. Reprezentant Makolski uważał w głosie JW. Sapalskiego Delegowanego z Akademii wyrazy *nadużycia urzędu* niewłaściwie bydź użytem. JW. Sapalski Delegowany z Akademii tłomaczył, iż w głosie swym nie czyni oskarżenia tylko żąda obiaśnień. JW. Reprezentant Hr. Kryspin Zeliński i JW. Reprezentant Soczyński uznawali Głos JW. Delegowanego z Akademii za skarżenie i ostatni żądał odesłania go do Kommissyi Prawodawczey z Art. 154 Statutu urządzającego zgromadzenia polityczne. JW. Reprezentant Sołtykowicz i JW. Reprezentant Słotwiński przedstawiaiąc potrzebę zastósowania się do konkluzyi głosu JW. Sapalskiego Delegowanego z Akademii, dowodzili że tenże nie iest oskarżeniem i obeymuie tylko żądanie obiaśnień; tegoż zdania był JW. Reprezentant Kozłowski któren dodał nadto, że artykuł 154 Statutu będąc w Tytule obeymuiącym przepisy oskarżenia Urzędników, niemoże się stósować do głosu JW. Sapalskiego, któren formalnego oskarżenia nie podaie. Po przymówieniu się JW. Delegowanego Senatora Kucieńskiego obiaśniaiącego, że Akademiia pod względem naukowym ulegaiąc Wielkiey Radzie Uniwersytetu, pod względem Administracyi należy do Senatu, żądał odesłania wniosku JW. Sapalskiego Delegowanego z Akademii Senatowi Rządzącemu. Izba Prawodawcza wniosek JW. Delegowanego z Akademii Senatowi przesłać postanowiła.

*Na dziesiątym posiedzeniu Seymu* dnia 15 Grudnia 1820 r. JW. Marszałek podniósłszy z deliberacyi proiekt do prawa przedłużaiącego Moratoryum i rozkładaiącego na raty wypłaty moratoryum uległe poddał ten pod decyzyą Izby prawodawczey, względnie przyięcia którego gdy nie było iednomyślności, przedsięwziętym zo-

stało sekretne wotowanie, a gdy z obliczenia wotów okazało się za proiektem wotów 25 a przeciw proiektowi wotów 15 JW. Marszałek ogłosił proiekt do prawa przedłużaiącego Moratorium przez Rządzący Senat inicyowany za nieprzyjęty. Względnie tego proiektu mówili za proiektem JWni Reprezentanci Sołtykowicz, Słotwiński i Siemoński, a przeciw proiektowi JWni Reprezentanci X. Dubiecki, X. Marczyk i Lipczyński, z których ostatni radził modyfikacyą proiektu zapewnienia wzaiemności co do interessów z obywatelami Królestwa Polskiego zachodzących. JW. JX. Dubiecki na wezwanie JW. Marszałka złożył głos swóy na piśmie, który przy aktach Seymowych zachowany został. JW. Reprezentant Sołtykowicz po odrzuceniu proiektu mówił o potrzebie zastanowienia się Izby nad modyfikacyą proiektu którey modyfikacyi proiekt gdy JW. Reprezentant Kozłowski wypracować oświadczył, Izba prawodawcza uznaiąc potrzebę zachowywania ścisłey wzaiemności względem ościennych Kraiów w ogólności Art. 11 Kod. Cyw. wskazaney, w szczególności zaś potrzebę zasłonienia Obywateli tuteyszo Kraiowych od poszukiwania na nich wierzytelności hipotecznych przez Obywateli tych Kraiów, gdzie dotąd Moratorium uchwalone nie zostało, postanowiła oczekiwać Proiektu dogadzaiącego obydwom wyżey wzmiankowanym celom dla przesłania Senatowi. Następnie wprowadzony został proiekt do prawa przepisuiącego postępowanie przy zaymowaniu własności prywatnych na użytek publiczny. Po odczytaniu opinii Kommissyi Prawodawczey, która radząc potrzebę proiektowanego prawa proponowała modyfikacye artykułu 1, 7 i 10 proiektu. JW. Marszałek wezwał Izbę prawodawczą do oświadczenia się względnie proponowanych modyfikacyi JW. Reprezentant Kryspin Hr. Zeliński mówił o naruszeniu przez proiekt bezpieczeństwa własności prywatney konstytucyą zaręczonego. JW. Reprezentant Słotwiński z art. 23 konstytucyi dowodził niemożność zaięcia własności prywatney i utrzymywał, że w Królestwie Polskim dla tego prawo Seymowe zapadło o zaięcie własności prywatney, gdyż konstytucyą wolność zaięcia iest objęta, żądał przytym aby Senat przedstawiał Reprezentacyi własności zaymować się maiące a to pod względem wyznaczenia wynadgradzania. JW. Reprezentant Mąkolski odpowiadaiąc na wniosek JW. Reprezentanta Słotwińskiego czytał Art. 23 konstytucyi i objaśniał, że ten artykuł do proiektowanego prawa nie stosuie się iako obeymuiącego zaięcie własności za wynadgrodzeniem ustawą cywiloą dozwolonego. JW. Reprezentant Soczyński żądał dodania w proiekcie izby tylko w gwałtowney potrzebie zaięcie własności na użytek publiczny wolne było, a nadto mówił o potrzebie zastósowania ceny wynadgrodzenia do położenia mieysca zaiąć się maiącey własności. JW. Reprezentant X. Paszkowicz żądał zapewnienia praw Instytutów Duchownych w razie zaięcia tychże własności i uważał elokowanie Kapitału tytułem wynadgrodzenia ofiarowanego za nieodpowiadaiące celowi, nastręczał raczey przemianę gruntu. JW. Reprezentant Nowicki mówił o oznaczenie w tym względzie praw dzierżawców wieczystych. Prezyduiący w Kommissyi Prawodawczey Reprezentant Chwalibogowski odpowiadaiąc na powyższe wnio-

ski odwołał się do Art: 545 K. C. z którego wolność zaięcia własności prywatney na użytek publiczny za poprzedzaiącym sprawiedliwym wynadgrodzeniem ma mieysce, a przeto proiekt w skutku tego prawa oznaczaiąc formy i zasady wynadgrodzenia dla uniknienia Arbitralności i zabezpieczenia praw właścicieli iako i skarbu publicznego staie się koniecznym; co zaś do proponowanych modyfikacyi odnosząc te do wyrazów obowiązuiącego prawa iako i Art: 15 konstytucyi dowodził należną potrzebę zastosowania się do tychże zasad to iest: odmiany Art: 7 Proiektu w nadaniu wolności odwoływania się od wyroku Trybunału I. Instancyi w porządku zwyczaynym do Sądu Appellacyinego i Ostatniey Instancyi; nakoniec co do troskliwości JW. Reprezentanta Soczyńskiego w dodaniu wyrazów gwałtowney potrzeby tę przez obięty proiektem wyraz niezbędney potrzeby zaięcia własności zdaniem znawców stwierdzoney zaspokoioną uważał. Gdy z ś względnie proponowanych modyfikacyi proiektu niebyło iednomyślności, przedsięwziętym zostało sekretne wotowanie, przez skutek którego gdy się okazała większość, JW. Marszałek zawiadomił Izbę, iż proponowane przez Kommissyą Skarbową modyfikacye z Art: 124 Statutu urządzaiącego zgromadzenia polityczne przesłane zostaną wraz z proiektem Senatowi Rządzącemu dla udzielenia inicyatywy. Następnie wprowadzony był pod decyzyą proiekt do ustawy przenoszącey zgromadzenie Panien Koletek do Klasztoru Panien Bernardynek S. Józefa z powodu, iż zgromadzenie PP. Koletek na Stradomiu przy Krakowie z trzech iedynie Professek składaiące się nie iest wstanie dla braku funduszów utrzymywać własnych Klasztornych gmachów, a przeto Gmachy tychże zostaną sprzedane i zebrane ztąd summy do funduszów zgromadzenia PP. Koletek przyłączone będą. Po odczytaniu opinii Kommissyi prawodawczey będącey za przyięciem proiektu, przekonaniu się oraz z odezwy Konsystorza Jeneralnego że żadna trudność nie wynika w połączeniu powyższych dwóch zgromadzeń różney reguły. Izba Prawodawcza proiekt iednomyślnie w prawo zamieniła i Senatowi do ogłoszenia przesłać postanowiła, podobnie iż co do proiektu do prawa rościągaiącego rygor ustawy Seymowey z d. 15 Grudnia 1818 r. na place puste pod zabudowanie kwalifikowane. Izba Prawodawcza iednomyślnie proiekt w prawo zamieniła i Senatowi do ogłoszenia przesłać postanowiła. Daley Sekretarz Seymowy czytał proiekta Senatu co do umorzenia inexigibiliów i wyznaczenia towarzystwu Muzycznemu 1000 złp na zakupienie instrumentów; proiekta te Kommissyi Skarbowey do opinii przesłane zostały. JW. Reprezentant Kozłowski czytał uwagi odnoszące się do przyspieszenia proiektu uregulowania hypotek i po przymówieniu się JW. Reprezentanta Mąkolskiego Członka komitetu prawodawczego uwiadamiaiącego Izbę, iż Komitet prawodawczy zaiął się przyspieszeniem prawa o hypotekach, Izba Prawodawcza wniosek JW. Reprezentanta Kozłowskiego Senatowi przesłać postanowiła. JW. Reprezentant Soczyński czytał podanie starszych Kongregacyi Kupieckiey o uwolnienie Kupców od opłaty konsensów, które Izba Prawodawcza Senatowi przesłać postanowiła z wezwaniem zwro-

cenia względu na takowe i udzielenie odpowiedzi Seymowi. JW. Reprezentant Sołtykowicz złożył prośbę Pana Piotra Sudorskiego byłego pob rcy mieyskiego o powiększenie wysłużoney Pensyi; prośba ta z poleceniem supplikanta względom Senatowi przesianą została,

(Dalszy ciąg w następnym Numerze.)

*Leon Chwalibogowski,*
Sekretarz Seymowy.

*Z Peterzburga d. 23 Listopada, d. k.*

Początek zimy tegoroczney u nas równie iest niestały iak burzliwy. Kilka razy iuż spadły tak obfite śniegi, iakich tylko potrzeba do sanney dr gi, ato nawet w końcu Września, iednakże dotychczas nie mamy ieszcze stałey zimy; bo po śniegach padaią zaraz deszcze i znowu powracamy do iesieni. W przeszłą Niedzielę, d. 21 b. m. taka była wielka zawierucha, iakiey od dawna a nawet wśród zimy niewidziano. Wiatr wschodnio-północny był tak gwałtowny, a z nim padaiący śnieg taką robił w powietrzu ciemność, iż nietylko przechodzących po drugiey stronie ulicy nie można było rozeznać, lecz nadto w południe ledwie bez świecy czytać było można. Dotychczas nad 8 stopni Reaumura nie mieliśmy zimna, z tem wszystkiem drwa są bardzo drogie w porownaniu lat przeszłych.

W tych dniach za staraniem Poselstwa Francuzkiego odprawione zostało uroczyste nabożeństwo w Kościele tuteyszym Katolickim, z powodu urodzenia Xiążęcia Bordeaux.

Z otrzymanych tu pewnych doniesień z Kiachty dowiaduiemy się, że Cesarz Chiński umarł.

Nowo zbudowany na płaskich i zakrytych statkach most, zwany Isakiewski łączący Wasilewski Ostrów z główną częścią stolicy tuteyszey, iest teraz przedmiotem ciekawości powszechney. Szerokość Newy, bystrość iey przy uyściu i głębokość, zdawały się bydź niepokonanemi przeszkodami do utrzymania go tak równo, i prosto iak zwyczaynie są mosty na palach lub arkadach; pokonano przecież te przeszkody i most ten prawdziwie piękny, może się nazwać tryumfem Sztuki nad Naturą.

Z przyczyny łagodney dotychczas zimy, żegluga ieszcze nie ustaie, i po dzień 11 b. m. przybyło 1070 rozmaitych okrętów do portu Kronsztadzkiego.

*Z Londynu d. 8 Grudnia.*

Wczoray przyiął Król przy wielkich obrzędach adres, który mu Wicekanclerz i Doktorowie Uniwersytetu Kambridgi, w liczbie 229 osób podali. Dziś przyymie adres od rady ławników, a iutro przeciwny od rady gminney Londynu.

Onegday na placu Coventgarden odbyło się podczas wielkiego deszczu zgromadzenie obieraczów Westminsterskich od prezydencyią High-Bailiff. P Gardiner wniósł uchwalenie adressu powinszowania do Królowey względem oddalenia onego nad złośliwemi iey prześladowcami zwycięztwa, a do Króla prośbę, w którey obiawiony mu bydź ma ucisk, iaki kray ponosi, i proszony bydź ma o reformę niższey izby i oddalenie teraźnieyszych Ministrów. Nakoniec, iż zgromadzenie uwielbia rozumne postępowanie pracowitey klassy ludu podczas sprawy Krolowey i zaleca mu daley tak po-

stęp wać, poki zupełna reforma parlamentu nie nastąpi. Wnioski te iednomyślnie uchwalone zostały. — P. Hobhouse w z branym głosie wyraził: Jeżeli lud nie powstanie i niebędzie żądał, nietylko oddalenia, ale i ukarania Ministrów, którzy tyle złego na kray ściągnęli, tedy przez połowę tylko rzecz swoią zrobi. P. Gardiner wniósł potem następuiącą uchwałę: Zgromadzenie wzywa PP. Burdett i Hobhouse do ułożenia w imieniu ludu i popierania oskarżenia Ministrów. Lecz P. Burdett radził, aby w tey mierze nie działać z pośpiechem; bo gdyby lud Angielski był tego samego zdania, co obieracze Westminsterscy, na ów czas możnaby żądać od parlamentu oddalenia Ministrów lub ich oskarżenia; ale podobna uchwała zgromadzenia, iakiem iest ninieysze, nie zdaie mu się bydź w swoim mieyscu i byłaby śmiechu godną. Cofnięto zatem rzeczoną uchwałę.

Z powodu cofnienia billu przeciw Królowey rozdano w Billing pomiędzy ubogich 200 funtów pieczonego wołowego mięsa i baraniego. —— W Chester część pospólstwa chciała spalić wizerunek Biskupa, ponieważ przeciw Królowey głosował; lecz nie dopuścili rozsądnieysi mieszkańcy. — W wyższey izbie rozebrano iuż wszystkie przegrody, które na sprawę Królowey porobione były; lecz świadkowie włoscy przeciw niey ieszcze tu są trzymanemi. Majocchi kazał sobie ogolić wielkie wąsy, które na wzór Bergamskiego nosił, aby przy wyyściu z mieszkania nie był więcey od ciekawych obarczany. Chcąc zażartować z swey żony, pokazał iey się z tak odmienioną twarzą, na co ona odżartowała mówiąc *Non mi ricordo!* (Nie przypominam sobie!)

Z Cap-Français na St. Domingo, czyli Hayti, nadeszła tu pod dniem 15 Października wiadomość następuiąca: — Tak zwany Król Henryk (Chrystof) przez tyrańskie swoie postępowanie utracił od dawnego czasu miłość ludu i woyska; przeszło 4000 ludzi ięczało w więzieniach; wszelka wolność własności, i handlu została bezprawnie ograniczoną i na mieysce sprawiedliwości nastąpiły w wszystkich odnogach administracyi samoistność i despotyzm. Dany dnia 30 Września rozkaz okucia w kaydany Pułkownika 8go pułku stał się hasłem do przygotowanego oddawna powstania. Zbuntował się ten pułk i opanował miasto St. Marc. Chrystof posłał zaraz Jenerała dywizyi Romain (Xięcia du Limbé) z dostateczną liczbą woyska przeciw buntownikom; lecz Romain nietylko nie uderzył na rzeczony pułk, ale z porozumienia się z nim doniósł Chrystofowi, iż rzeczy nader źle stoią i potrzebuie więcey woyska. Chrystof posłał mu na pomoc dywizyią Jenerała Toussaint, i przez ogołecenie się tym sposobem z siły zbroyney, wszedł w łapkę; osada Kapu oświadczyła się za Jenerałem Romain, a dnia 4 Października cały kray stanął pod bronią i złożenie z tronu tyrana uchwalił. Dnia 6 uderzono w bębny na trwogę. Nazaiutrz rano Gubernator, Xże Marmelade, ruszył z zbroynym korpusem i 6 działami ku mostowi Haut, który do pałacu Sansouci prowadzi. Wyszedł przeciw niemu Jenerał Noel, (Xże Fort-Royal,) powiernik Chrystofa, z gwardyią iego; lecz ta rzuciwszy broń, przebiegła na drugą stronę mostu do swo-

ich współbraci. Noel pobiegł do Sansouci dla uwiadomienia tyrana o tem co zaszło. Ten z wściekłości chciał udać się do cytadeli, gdzie znaydował się skarb iego 46 mill. dolarów, a na dole kilka millionów funtów prochu, i kazał cytadelę z sobą na powietrze wysadzić; lecz Dupuy odwiodł go pod różnemi pozorami od tego kroku, który byłby niewyrachowane zrządził szkody. Widząc nakoniec tyran, iż nie uydzie niebezpieczeństwa dostania się żywo w ręce zbuntowanego ludu, odebrał sobie z pistoletu życie. Syn iego i stronnicy zostali uwięzionemi, a 4000 dręczonych w więzieniach osób otrzymały wolność. Sansouci był przez 4 godziny od wpadłych tam żołnierzy rabowany, i zabrane przez nich rzeczy wynosić maią do milliona dolarów. Rodzina tyrana uciekła do miasta. Przed śmiercią rozkazał on wymordować wszystkich Mulatów i białych ludzi, gdyż onem iedynie bunt przypisywał. Królestwo Hayti ogłosiło się Rzecząpospolitą, którey Prezydentem iest Jenerał Romain. — Boyer napisał list z powinszowaniem do nowey Rzpltey, radził trzymać mocno stronników obrzydłego tyrana i ofiarował na pomoc całą swoią siłę patryotom.

Henryk pierwszy Król Hayti, był Murzynem urodzonym w roku 1767 na wyspie Swiętego Chrystofa, zkąd sprzedany został Angielskiemu kupcowi Badeche do Cap-Français i otrzymał dozór nad innemi niewolnikami. Nosił on od kraiu swoiego urodzenia nazwisko Chrystof. Wysoki iego wzrost, odwaga, dzikie i surowe postępowanie czyniły go postrachem wszystkich iego podwładnych. Za wybuchnieniem rewolucyi był wściekłym prześladowcą białych ludzi, wszelako umiał się do okoliczności stosować. Naypierwey służył nowemu Naczelnikowi Murzynów Toussaint-Louverture, potem poiednał się z Francuzami pod Leklerkiem i okazywał się bydź naygorliwszym ich stronnikiem. Lecz po zwaleniu Toussaint, przeszedł do nowego Naczelnika Dessalines, i przyłożył się do wypędzenia Francuzów z wyspy. Dessalines wyniosł się potem na Cesarza Hayti pod imieniem Jakoba Igo, i mianował Chrystofa pierwszym urzędnikiem woyny i dworu. Crystof porozumiawszy się z Petionem, zamordował dnia 17 Października 1806 r. czarnego Cesarza, i został Prezydentem i Jeneralissimem Hayti okrzykniony, a Petion iego Namiestnikiem i Wielkorządcą w południowey części obrany. Zebrało się zgromadzenie narodowe w Cap-Français (późniey przez Chrystofa Cap-Henri nazwanem mieście) dla ułożenia konstytucyi, i podczas tego zgromadzenia poróżnili się nazawsze Chrystof z Petionem, ponieważ ostatni chciał zaprowadzenia reprezentacyi ludu, a pierwszy samowolnego rządu. Nastąpiła pomiędzy obiema stronami krwawa woyna, która ukończyła się na tem, że południowa część byłego Francuzkiego St. Domingo ogłosiła się Rzecząpospolitą, w którey Petion w Port au Prince był pierwszym Prezydentem, a Chrystof ogłosił się sam w roku 1811 w drugiey części Królem, pod imieniem Henryka Igo, (*) kazał się Ka-

(*) W części Hiszpańskiey St. Domingo, która Bazylieyskiem traktatem dostała się Francyi, a traktatem Paryzkiem zwrócona znowu Hiszpanii została, utrzymywać się ma trzeci Naczelnik Filip Dos, uczeń Toussaint-Louverture.

pucynowi kokosowem oleiem namaścić, utworzył dwór na wzór owczesnego Francuzkiego, wiele xiążąt, hrabiów, urzędników koronnych i order ligii Henryka. Rządził swem państwem z wielką przezornością, zręcznością i siłą, pozawierał z wielu Mocarstwami, a mianowicie z Anglią, korzystne związki handlowe. Starał się ulepszyć stan kraiu przez ściągnienie do niego Europeyskich i Amerykańskich uczonych, artystów, rzemieślników i wychodniów Francuzkich. Siła iego woyskowa składała się z 24 pułków piechoty, z jazdy i 2 artyleryi. Jego 26to letni syn Jakob Wiktor nosił nazwisko Następcy tronu Hayti. Nadaremnie starał się wyrobić u Oyca S. biskupstwo Hayti dla utworzonego przez siebie Xcia z Ansy. Założył iednak w Cap-Français Uniwersytet i nadał kraiowi swoiemu kodex na wzór Neapolitańskiego.

*Z Bostonu d. 11 Listopada.*

Podług doniesień St. Domingo deputacyia od woyska, które powstało przeciw Chrystofowi, udać się miała do Prezydenta Boyer z prośbą, aby iako Naczelnik republikański objął zwierzchnictwo nad całą wyspą. Boyer przyiął tę deputacyią z naywiększą uprzeymością. Woysko iego z powstałem przeciw Chrystofowi wynosić będzie 30,000 ludzi. Wiele kolorowych ludzi przeniesie się zapewne teraz z Ziednoczonych Stanów na St. Domingo, która wyspa pozbywszy się tyrana, ogłosiła się wolną Rzecząpospolitą.

Z wyspy S. Tróycy pod dniem 10 Października donoszą, iż spodziewać się należy, że i reszta nadmorskich miast w południowey Ameryce odpadnie w krótce od Hiszpanii, ponieważ Kreolowie (kraiowcy) bataliionami opuszczaią chorągwie Hiszpańskie i przechodzą do Niepodległych. Jenerał Lattorre powrócił z małą nader liczbą woyska dnia 5 Września do Karakas, którego nie poniesiona strata w bitwie pod Bailadores, ale ucieczka Kreolów, zwłaszcza że go razem 300 jezdców opuściło, zniewolić go miała do ustępu. Zapewniaią na nowo, że Bolivar zdobył Kartagenę, iakkolwiek inne doniesienia twierdzą, że tam miał bydź pobity.

Podług doniesień z Limy obawiano się tam rewolucyi. Woyska Chili postępowały ku temu miastu. Wiele rodzin odpłynęło ztamtąd do Europy. Wice-król tamteyszy rozpisal na nowo 1 mill. piastrów pożyczki i wybrał.

*Z Madrytu d. 28 Listopada.*

Jedna z gazet naszych ogłosiła list, który Król przed powrotem z Eskurial do Wydziału Stanów napisał. " Bolesną (wyraził Monarcha) zadano uczuciom moim ranę przez żądanie oddalenia moiego Wielkiego Marszałka i Spowiednika. Serce moie dopuścić nie może, ażeby ich oddalenie oznaczało uznanie rzetelności obwinień, które na nich niesłusznie rzucono. Zaręczam, iż pierwszy nie mięszał się nigdy do rzeczy, które do niego nie należały, a drugi prowadził mnie tylko drogą pobożności i miłości bliźniego, które nauki potrzebnemi są dla dobrego rządzenia. Gdy iednak konieczna wymaga potrzeba, ażebym dał nowy i bolesny dowód szcze-

rego mo'ego przywiązania do narodu, i gdy nadto przekonany iestem, iż obie te osoby idąc za moim przykładem, chętnie poddadzą się temu środkowi, dla przyłożenia się do publiczney spokoyności, przeto postanowiłem oddalić ie od moiey osoby.,,

Zupełna panuie tu teraz spokoyność; Król trudni się iak dawniey sprawami rządowi.

Kamerdyner Królewski, który uwięziony tu został iako wspólnik spisku Pułkownika Perez, służył dawniey w gwardyi Królewskiey i otrzymał pułkownikowską dymissyią.

Officerowie, którzy należeli dawniey do spisku Porhiera w celu zaprowadzenia konstytucyi, otrzymać teraz maią stósownie do uchwały Stanów nagrody.

D. 23 nadbiegł tu goniec z Walencyi z ultimatum ludu, w którym zostawia Rządowi 8 dni czasu do sądzenia zwyczaną drogą Jenerała Elio; ieżeli to nie nastąpi, tedy lud sam go sądzić będzie. W zględem tego przywłaszczenia odbyła rada Stanu ieszcze tey samey nocy posiedzenie, ale ieszcze niewiadome iest iey postanowienie.

W Burgos rozstrzelano onegday 12 łotrów z bandy Sontiesa.

W Grenadzie uwięziono 13 osób za ukonwanie zamachu na obalenie teraźnieyszego porządku rzeczy i postanowienie dwuchdniowego rabunku.

Milicyia prowincyi Alava, która 22,000 głów liczy, mianowała swoiego ziomka Jenerała Alava, dotychczasowego naszego posła przy Dworze Niderlandskim, który był Jenerałem adjutantem Xcia Wellingtona podczas bitwy pod Waterloo, swoim dowódcą.

— *D. 1 Grudnia.* —

Prefekci różnych prowincyy przysłali Rządowi odezwy, które noszą tytuł: "Królewskie przeciwkonstytucyine woysko.,, Odezwy te rozrzucone tysiącami po kraiu zostały.

Od d. 26 Listopada uwięziono tu 66 osób, pomiędzy któremi znayduie się także ieden szambelan Królewski, tudzież PP. Martinez i Lozano. Większa liczba tych osób rozdała pieniądze, a naywięcey pomiędzy rzeźników, dla zrobienia rewolucyi na obalenie konstytucyi.

Król mianował nowych radców stanu z podaney mu przez Stany potroyney listy kandydatów, którzy d. 28 z. m. po wykonaniu przepisaney konstytucyią przysięgi urzędowanie swoie rozpoczęli. Monarcha mianował także Jenerałami kapitanami różnych prowincyy wszystkich officerów, którzy oświadczyli się naypierwey za konstytucyią, a między temi i Riego. Mianowanie to uważane iest iako nowa rękoymia, którą Król nowemu porządkowi rzeczy nadaie. Jeden tylko Quiroga iako członek Stanów nie iest w powyższey liczbie obięty.

Marszałek polny Quenada, były gubernator w St. Ander, i Brygadyer Corpus, konsul Hiszpański w Algarbii, którzy uciekali z Madrytu, zostali w Vittoria, gdzie przebrani przybyli, uwięzionemi.

Znany Kanonik Escoiquiz, nauczyciel Króla naszego, były Radca stanu, wydawca wielu pism, tłómacz Miltona Raiu utraconego i Nocy Junga na ięzyk Hiszpański, umarł w Ronda d. 19 Listopada;

# DODATEK DO N^ro 105. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 31 GRUDNIA 1820 ROKU W NIEDZIELĘ

*Z Opawy d. 18 Grudnia.*

D. 14 raczył Nayiaśnieyszy nasz Monarcha odwiedzić tuteysze muzeum, obeyrzeć cały iego zbiór i uporządkowanie iego nayłaskawiey pochwalić. — D. 16 w wieczór wyiechał ztąd na powrót do Berlina J. Cesarzewiczowska Mość W. Xże Mikołay. (Podług Berlińskiey gazety Pruskiey stanu przybył tam d 19 rano) — J. Cesarzewiczowska Mość Arcyxiąże Rudolf Kardynał Arcybiskup Ołomuniecki, poświęcił d. 14 zrobiony kosztem włościan Hibschwitz do ich Kościoła dzwon i udzielał przez cały tydzień Sakrament bierzmowania.

*Z Paryża d. 12 Grudnia.*

Z Opawy przybyli tu nadzwyczayni gońcy, którzy iak słychać przywieść mieli postanowienia Kongressu tamteyszego względem spraw Neapolu i zaszłych w Hiszpanii i Portugalii zdarzeń.

Zaszła na St. Domingo rewolucyia ściąga poniekąd uwagę Rządu naszego. Prezydent Boyer nie iest takim tyranem, iakim był Chrystof, ale mężem umiarkowanym, przeto zachodzi nadzieia, iż między Francyią i ważną tą osadą nastąpić znowu mogą bliższe stosunki.

Podczas pogrzebu Xcia Dacres d. 19 uniosło 4 Marszałków Francyi końce całunu. Pochowany został na cmentarzu XX. Lachaise obok Marszałów Masseny, Lefebvre, Perignon i Serrurier i nad grobem iego miał mowę Admirał Verhuel.

Od 15 Grudnia sprzedawana tu będzie w wielu częściach miasta zupa Rumfordska po 5 centimów porcyia.

Doniesienie gazety Francyi, iż w Mühlhausen znaleziono znaczną liczbę ukrytey broni, kończy się na niczem. Z dochodzenia okazało się, iż tamteyszy fabrykant dla nocney straży swey fabryki

---

W przeszłey gazecie na stronnicy 1247 w pierwszym przedziale, w Mowie JW. Adama Siemońskiego wśliznęła się pomyłka. W 3 i 4tym wierszu od dołu w wyrazach, zamiast: *od Rządzących nie wniesiona do naszey Izby, gdy będzie Konstytucyyne*, być powinno: od Rządzących wniesione do naszey Izby, gdy nie będzie Konstytucyyne.

kilka fuzyy zakupił, a dwa działa należą do byłey narodowey gwardyi.

Między Francyią i Sardynią zawarta została umowa względem wydawania jeńców woiennych.

Pod Gibraltarem znaleziono na piasku 17 zwłok razem powiązanych nieludzko zamordowanych. Gubernator wysłał zaraz okręty dla dognania dwóch korsarskich okrętów, na które pada podeyrzenie tey zbrodni.

*Z Neapolu d. 28 Listopada.*

Jenerał Wilhelm Pepe lustrował znowu w sobotę 2090 nowo ubraney i uzbroioney milicyi. Officerom liniiowym, którzy przez łączonemi są do milicyi lub legionów pospolitego ruszenia, nakazano pod karą 14 dni więzienia udać się w 24 godzinach do mieysc swoich. — Pogłoski o woynie i niepomyślne doniesienia, które ostatnią pocztą nadeszły, zrządziły zniżenie naszych papierów: w przeszłym tygodniu płacono ie po 72 za 100, a dziś i po 71 nie maią kupca. — Postąpienie na pod officera w woysku naszem dzieie się teraz przez podanie 3 kandydatów przez kapitana, z których pułkownik iednego mianuie, a na officera przez poprzedzaiący examen przysięgłey woyskowey kommissyi ze względem na uczniów szkoły woyskowey.

D. 21 odczytane zostało w parlamencie pismo Angielskiego Posła do Ministra spraw zagranicznych, w którym żali się na odwłokę roztrząsania postępowania Jenerała Church w Sycylii, i daie poznać, iż będzie musiał Rządowi swoiemu o tem donieść. Wniosek względem zmiany nazwisk prowincyy, iakkolwiek gruntownie zbiiany, przeszedł iednak w parlamencie. Prowincyia Neapol zostawiona iest przy swoim nazwisku. Terra di Lavoro nazywać się będzie na przyszłość Campaniia; pierwsza Abruzzo, Ultra Plecuteria; druga Abrozzo, Ultra Marsia, Abruzzo citra, Freutania; Molise, Sannio; Capitanata, Daunia, Terra di Barri, Peuezia; Terra di Otranto, Salento; Basilicata, Lucania; Principato ultra, Irpino; Principato citra, Lucaniia zachodnia; Calabria citra, Lucania wschodnia; pierwsza Calabria ultra, Calabria Regina; druga Calabria ultra, Calabria Bruzia. Nazwiska prowincyy Sycyliyskich są utrzymane. (Zda ie się, że wiele nazwisk iest tu pokaliczonych.) — Dla wypróżnienia zapełnionych tuteyszych więzień proponowała parlamentowi kommissyia użycie Truglio (Jest to używany tu dotąd sposób wydania razem na wszystkich więźniów wyroku, przyczem więcey winni mniey ukaranemi bywaią.) Oparł się temu żywo Deputowany Poerio, radząc zalecenie sądom przyspieszenia wyrokowania, a w krótce wypróżnią się więzienia. Dodał na poparcie zdania swoiego, iż prawo ułaskawienia należy iedynie wedle konstytucyi do Króla. Proiekt względem użycia Truglio został zatem 62 głosami przeciw 12 odrzucony.

Minister spraw wewnętrznych Zurlo usprawiedliwił się zupełnie względem uczynionych mu zarzutów, iakoby przeciw konstytucyi postępował, i okazał, że nie na niego, ale na parlament spada wina opieszałości w postępowaniu.

— D. 1 Grudnia. —

Król udzielił Królewicowi Następcy tronu Duńskiego przed wyiazdem z tuteyszey stolicy wielki krzyż orderu S. Ferdy-

nanda. Poseł Duński przy tuteyszym Dworze, Baron Schubart, który Królewica do Rzymu odprowadza, oddał Królowi list odwoławczy, a P. Voght sprawować tu będzie interessa Duńskie.

D. 26 Listopada z niewiadomego powodu uciekło ztąd 300 ludzi od 3 pułku jazdy z bronią i taborami; wysłano zaraz za niemi w pogoń jazdę i milicyią; 70 powróciło z nich dobrowolnie pod chorągwie, a reszta iest ścigana i powiększey części iuż schwytana.

Jenerał porucznik Coletta, naczelny Wódz w Sycylii, rozesłał do wszystkich urzędników tey wyspy pod d. 14 Listopada z Palermo okolnik, w którym wyraził: "Czas iuż, aby wszystko wróciło do porządku. Sycylia podzielona była na stronnictwa; lecz te powinny się znowu poiednać. Ustawy były w niektórych okolicach nogami deptane; ale teraz muszą bydź świętobliwie zachowane. Słowem wszystkie ślady rewolucyi muszą bydź zatarte. Takie iest nasze zlecenie, a tego gorliwie dopełnić musiemy.,,

*Z Lizbony d. 26 Listopada.*

Rząd tuteyszy posłał Lordowi Castlereagh do Londynu obszerny rapport o tem wszystkiem, co tu z Marszałkiem Beresford zaszło. Na co przez sprawuiącego tu interessa Angielskie odebrał odpowiedź, iż nie do Rządu Angielskiego, ale do Króla Portugalskiego należy o tem sądzić.

P. Silveira Pinto, były Prezez junty Oportu, a potem Wiceprezes junty do urządzenia Stanów, który za zrządzenie ostatnich tu poruszeń z urzędu złożony i z stolicy oddalony został, wyiechał iuż na mieysce swoiego wygnania. Prezesem przygotowawczey junty, którey zalecono iak nayprędsze zwołanie Stanów, mianowany iest P. Cabreira. Wyznaczona tu także została kommissyia woyskowa pod prezydencyią Jenerała de la Cerda, która podać ma Rządowi proiekt do urządzenia woyska. Pułki Tonielie i Torres Vedras odstąpiły Rządowi znaczny zaległy swóy żołd aż do 1go Kwietnia 1820.

*Naywiększe stopnie i zimna.*

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Dnia 21 | Grudnia | r. b. | stopnie | zimna | | 7,0° |
| — 22 | — | — | — | — | | 8,2 |
| — 23 | — | — | — | — | | 9,0 |
| — 24 | — | — | — | — | | 9,8 |
| — 25 | — | — | — | — | | 11,0 |
| — 26 | — | — | — | — | | 9,6 |

## DONIESIENIA.

Pisarz Trybunału I. Inst: W. M. Krakowa i iego Okręgu, w zadosyć uczynieniu Art: 682 K. P. S. podaie celem zawieszenia na tablicy Izby Audyencyionalney Trybunału swego wyciąg następuiący:

Dnia trzeciego Lipca 1820 r. rozpoczął, a 10 Lipca 1820 r. ukończył Ur. Alexander Skorczyński Komornik, Akt zaięcia Dóbr Uiazd, iaki to Akt że doręczony został Woytowi Gminy III. Okręgowey, W. Tadeuszowi Konopce, Wóytowi Gminy V. Miasta Krakowa, W. Grzybowskiemu, Wóytowi Gminy I. M. Krakowa, W. Białeckiemu, Pisarzowi Sądu Pokoiu Okręgu III. Ur. Floryianowi Kossiewiczowi, dnia 13 Lipca 1820 r. świadczą ich visa, wpisany w Księgi Hypoteki W. M. Krakowa i iego Okręgu pod dniem 14 Lipca 1820 r. V. II. na karcie 162 pod Nr. 52 iuż zaś 29 Lipca 1820 r. w księgach Trybunału, od stronnicy 519½ do 525 pod L. 58 o czem świadczy Oryginał zaięcia.

Zaięcie to nastąpiło na żądanie JW. Woyciecha Hrabi Męcińskiego, Senatora Kasztelana Królestwa Polskiego, Krzyża Woyskowego Kawalera, w Dobrach Włodowice w Powiecie Lelowskim, Województwie Krakowskim zamięszkałego, od którego W. Józef Kozłowski Adwokat w własnym Dworku na Wesoły, przy Krakowie pod L. 249 zamięszkały, popieraniem Exekucyi trudni się. — Exekucyia ta drogą wywłaszczenia z nieruchomości wymierzona iest przeciwko JW. Ewie z Bukowskich, primo voto Hrabiny Komorowskiey, teraz W. Marcina Kęszyckiego Pułkownika Woysk Polskich Małżonce, iako Matce i Opiekunce małoletniego Ludwika Komorowskiego Syna z martwym Wiktorynem Hrabią Komorowskim spłodzonego, na należytość do tegóż Małoletniego.

Dobra zaięte teraz leżą w Okręgu W. M. Krakowa w Gminie III. Modlnickiey, iakie na teraz dzierżawią WW. Piotr i Franciszka Giebułtowscy Małżonkowie. — Dobra te składaią się z iednego Folwarku trzech pól:

1. Pole ma mniey więcey morgów 20.
2. — — — — — 35.
3. — — — — — 25.

z Łąk 4 Stawu, Młyna, Karczmy, Dworu drewnianego, Zagrodników cztero-dniowych 6. Zagrodników trzech dniowych 8. Komorników dzień robiących 10.

Pierwsza publikacyia warunków Licytacyi nastąpi dnia 12 Września 1820 roku przed zgromadzonym Trybunałem, dalsze publikacyie odbędą się według Art: 702 K. P. S. a o dalszym postępowaniu przez dopisanie nastąpi uwiadomienie. —

W Krakowie dnia 1 Sierpnia 1820 roku.

*Kuliczkowski*, Pisarz.

W dniu 29 Listopada r. b. iako terminie do Licytacyi przygotowawczey oznaczonym i obwieszczeniami ogłoszonym, gdy nikt chęci licytowania maiących nie stawił się, Trybunał na mocy Art: 698 K. P. S. przysądził za summę położoną 108,000 Złp. przygotowawczo Dobra Ujazd popieraiącemu JW. Woyciechowi Hr. Męcińskiemu, i termin do Licytacyi stanowczey na dzień dziewiąty Stycznia 1821, roku oznaczył na ten termin; chęć licytowania maiący zechcą się stawić.

W dniu 2 Stycznia 1821 o godzinie 2 po południu w Krakowie przy ulicy Floryańskiey pod L. 530 na pierwszym piętrze w Biórze podpisanego Komornika odbędzie się zprzedarz drogą Licytacyi Kocza Wiedeńskiego modnego nie co tylko używanego, niemniey pary Koni z szorami Angielskiemi, maści siwey roslych nie uległych kalictwu. Chcący licytować raczą się w terminie i mieyscu do Licytacyi wskazanym z gotowizną zgłosić. — W Krakowie dnia 29 Grudnia 1820 roku.

*Hen: Salamoński*, Kom: Sąd:

W dniu 2 Stycznia 1821 o godzinie 9 z rana w Krakowie przy ulicy Floryańskiey w Domu pod L. 537 odbędzie się Licytacyia; w drodze Exekucyi Sądowey zatradowanych ruchomości, iako to: Koni, Zwierciadeł, Fortepiana i innych Sprzętów. Chcący licytować raczą się w dniu i mieyscu do Licytacyi wskazanym z gotowemi zgłosić pieniądzmi. — W Krakowie dnia 21 Grudnia 1820 roku.

*Henr: Salamoński*, Kom: Sąd:

W dniu 2 Stycznia 1821 o godzinie 3 po południu w Krakowie na Kleparzu przy ulicy Pędzichów zwaney w Domu pod L. 140 odbędzie się w drodze Exekucyi Sądowey Licytacyia na wydzierżawienia Dochodów z rzeczonego Domu wraz z przyległym kawałkiem gruntu na lat dwa, to iest od 2go Stycznia 1821 roku do dnia 1go Stycznia 1823 roku. Warunki Dzierżawy przed rozpoczęciem się Licytacyi zapublikowanemi zostaną. Chcący przeto licytować raczą opatrzeni w vadium Złp. 50 znaydować się w mieyscu i czasie do Licytacyi ogłoszonem.

W Krakowie dnia 21 Grudnia 1820 roku.

*Hen: Salamoński*, Kom: Sąd: